

STANDAARD ERVARINGSBEWIJS

Kinderbegeleider schoolgaande kinderen

Deze standaard geeft de competenties uit de beroepskwalificatie aan die getest worden tijdens de beoordeling van een kandidaat. De standaard beschrijft de richtlijnen waaraan de door de beoordelingsinstantie gehanteerde assessmentinstrumenten moeten voldoen.

1. Algemene informatie

- Standaardnummer: 19/01
- Brondocument(en): beroepskwalificatie kinderbegeleider schoolgaande kinderen die afgeleid is van het SERV-beroepsprofiel 'begeleid(st)er buitenschoolse kinderopvang'
- Datum advies SERV betreffende de titel : 14 januari 2019
- Datum advies VBAB betreffende de standaard : 31 januari 2019

2. Opbouw

De erkende beroepskwalificatie 'Kinderbegeleider schoolgaande kinderen' (niveau 4) bepaalt de inhoud van de standaard (<http://vlaamsekwalificatiestructuur.be/kwalificatiedatabank/>).

Deze standaard is opgebouwd uit één onderdeel van efficiënt assessment:

- Begeleiding schoolgaande kinderen

Indien de volledige beroepskwalificatie is verworven, ontvangt de kandidaat de titel van beroepsbekwaamheid Kinderbegeleider schoolgaande kinderen. Indien de beroepskwalificatie niet verworven is, ontvangt de kandidaat een overzicht van de bewezen competenties.

De beroepskwalificatie of het overzicht van de bewezen competenties kunnen pas uitgereikt worden als de kandidaat de volgende attesten kan voorleggen:

- Een uittreksel uit het strafregister, model 2
- Een attest medische geschiktheid
- Een attest kennis van levensreddend handelen bij kinderen

3. Omschrijving van het beroep

De kinderbegeleider schoolgaande kinderen begeleidt de kinderen van de basisschool buiten de schooltijd en draagt bij aan hun algemene ontwikkeling, dit in samenwerking met ouders, collega's

en externen rekening houdend met de diversiteit in de samenleving teneinde het kind zich goed te laten voelen en de ouders als eerste opvoeders te ondersteunen.

4. Onderdelen van efficiënt assessment

De te beoordelen competenties voor de beroepskwalificatie zijn opgenomen in één onderdeel van efficiënt assessment. Er wordt een onderscheid gemaakt tussen competenties die gerelateerd zijn aan inhoudelijke/vaktechnische activiteiten en aan ondersteunende/algemene activiteiten. Elke competentie wordt beschreven in een aantal gedragsindicatoren.

Tenslotte worden de onderliggende om deze activiteiten correct te kunnen uitvoeren zijn opgesomd.

Per onderdeel wordt richtlijnen bepaald over de aangewezen methode(s) zijn, de situaties en taken, welke infrastructuur of welk materiaal gebruikt moet worden en hoeveel tijd de beoordeling maximaal mag duren.

4.1. BEGELEIDING SCHOOLGAANDE KINDEREN

INHOUDELIJKE / VAKTECHNISCHE ACTIVITEITEN

- **Competentie:** Begeleidt de kinderen bij hun aankomst en afhaalmoment
 - Heet elk kind welkom en neemt afscheid als het weg gaat.
 - Vertelt aan ouders hoe het kind zich voelt in de opvang en waarmee hij/zij bezig is geweest
- **Competentie:** Biedt kinderen een gevarieerde vrije tijd aan, stimuleert hun ontwikkeling, gaat uit van hun talenten en ondernemingszin
 - Kijkt naar de talenten van de kinderen en geeft hen op een leuke en uitdagende manier kansen om te spelen en zich te ontplooiën
 - Geeft elk kind ruimte om op zijn eigen manier en volgens zijn interesses te spelen, dingen te ondernemen
 - Speelt mee en speelt in op datgene waarmee het kind bezig is, improviseert, is creatief en expressief
 - Bevordert de zelfstandigheid van de kinderen en helpt enkel wanneer nodig
 - Biedt activiteiten aan op maat van de kinderen en met een bepaalde uitdaging of moeilijkheidsgraad
 - Moedigt het kind aan tot initiatief
 - Organiseert en begeleidt activiteiten
- **Competentie:** Geeft kansen aan kinderen om hun sociale vaardigheden te oefenen, stimuleert positieve contacten tussen de kinderen onderling en stelt grenzen
 - Toont interesse en is alert voor wat er zich in de groep afspeelt
 - Zorgt voor een positieve sfeer in de groep
 - Stimuleert positieve en respectvolle contacten tussen kinderen onderling
 - Geeft kinderen ruimte om verdraagzaam te leren samen spelen
 - Stelt grenzen en leert kinderen omgaan met grenzen en het nemen van verantwoordelijkheden
 - Geeft kinderen inspraak in wat ze tijdens hun vrije tijd doen (of niet doen)

- **Competentie:** Ondersteunt het kind bij al zijn activiteiten
 - Laat ruimte voor vrij spel en biedt keuzemogelijkheden
 - Speelt gericht mee (bijvoorbeeld voetballen)
 - Brengt iets vernieuwends aan bij het spel
 - Tilt en draagt de jonge kinderen
 - Werkt op kindhoogte
 - Neemt deel aan de spel- en bewegingsactiviteiten van de kinderen
 - Kijkt en luistert naar de kinderen en speelt hierop in
 - Praat veel met de kinderen op alle momenten van de dag en maakt gebruik van een rijke taal (spreekt in volzinnen en geen kindertaal)
 - Zet een kind aan tot nieuwe, onbekende activiteiten (grenzen verleggen)
 - Communiceert met de kinderen, ouders en anderen
 - Zorgt voor structuur tijdens het opvangmoment
 - Zorgt ervoor dat de dagindeling duidelijk is voor het kind

- **Competentie:** Zorgt voor een stimulerende, veilige, hygiënische en gezonde speelomgeving voor kinderen
 - Richt de ruimte in met speelhoeken die aansluiten bij de interesses van en diversiteit onder de kinderen
 - Zorgt voor een veilige omgeving en voor veilig materiaal voor kinderen
 - Past de basisprincipes ter preventie van ziekte en ter bevordering van de gezondheid toe
 - Gaat adequaat om met onverwachte situaties
 - Handelt volgens de voorgeschreven procedures als de veiligheid van een kind in gevaar is

- **Competentie:** Organiseert rust- en bewegingsmomenten
 - Herkent de behoeften van een kind aan rust
 - Zorgt ervoor dat kinderen die er nood aan hebben, kunnen rusten of hun huiswerk kunnen maken
 - Herkent de behoeften van kinderen aan beweging en geeft hen hiertoe de ruimte
 - Stimuleert de kinderen tot bewegen
 - Geeft kinderen ruimte om rond te hangen, niets te doen, vrij te spelen

- **Competentie:** Organiseert en begeleidt eetmomenten (vieruurtje, (eventueel) lunch op woensdagmiddag)
 - Herkent de behoeften van kinderen aan eten, drinken en stemt de praktische organisatie hierop af
 - Organiseert het eetmoment voor een groep kinderen
 - Hanteert voedings- en dieetvoorschriften voor het kind
 - Begeleidt eetmomenten volgens de leeftijd, ontwikkeling en mogelijkheden van de kinderen
 - Helpt de kleuter om zelfstandig te eten, te drinken
 - Stemt de duur van het eetmoment af op de behoeften van het kind
 - Heeft tijdens het eetmoment aandacht voor de beleving van het kind

- **Competentie:** Werkt samen met ouders en erkent hen als eerste opvoeder
 - Erkent en waardeert de ouders als eerste opvoeder
 - Stelt vragen over de aanpak en de gewoonten van het kind en over de verwachtingen van de ouders ten aanzien van de opvang
 - Overlegt met de ouders over een aanpak van het kind in de opvang
 - Vertelt hoe het kind zich voelt in de opvang en waarmee het bezig is geweest
 - (Werkt samen met ouders op basis van vertrouwen)
 - Vraagt feedback aan de ouders over de opvang en gaat hier constructief mee om
 - Luistert actief naar bezorgdheden, klachten of problemen van de ouders

- **Competentie:** Werkt samen met anderen in functie van de opvang van het kind
 - Wisselt informatie uit
 - Werkt op vraag van ouders samen met anderen (bv. als een kind specifieke zorg nodig heeft): past gemaakte afspraken toe, wisselt informatie en ervaringen uit, overlegt over de aanpak van het kind

- **Competentie:** Werkt samen, geeft feedback en maakt afspraken
 - Overlegt met collega's, verantwoordelijke, over de aanpak en opvolging van kinderen (individu of groep)
 - Bespreekt met collega's, verantwoordelijke, het omgaan met ouders
 - Houdt rekening met de gevoeligheden en de verscheidenheid aan mensen
 - Geeft conflicten tijdig aan en maakt ze bespreekbaar
 - Geeft en aanvaardt feedback

ONDERSTEUNENDE / ALGEMENE ACTIVITEITEN

- **Competentie:** Gaat op een positieve, opbouwende manier om met alle kinderen, ouders, collega's en anderen
 - Respecteert elke persoon
 - Staat open voor verschillende meningen over opvoeding
 - Kent de eigen manier van omgaan met kinderen, ouders, collega's of anderen. Accepteert dat zijn manier verschillend kan zijn van deze van anderen.
 - Helpt kinderen om respect te tonen voor anderen
 - Laat kinderen in de opvang, tijdens de activiteiten op een positieve manier kennismaken met gelijkenissen en verschillen tussen kinderen, gezinnen en de wereld om hen heen
 - Respecteert de privacy van alle personen
 - Respecteert de thuistaal van elk kind

- **Competentie:** Observeert het gedrag van het kind, reflecteert hierover en stemt zijn handelen hierop af
 - Kijkt naar het gedrag van de kinderen en gaat na hoe ze zich voelen en of ze betrokken zijn op wat er om hen heen gebeurt
 - Bespreekt wat hij gezien heeft met een collega/de verantwoordelijke en past waar nodig zijn manier van omgaan met de kinderen aan

- Vangt signalen van het kind op en bespreekt deze met collega's en de ouders
- Herkent de symptomen van ziek zijn (koorts, diarree, braken)
- **Competentie:** Herkent de sociaal-emotionele behoeften van het kind en speelt hierop in
 - Geeft elk kind het gevoel dat hij /zij welkom is en erbij hoort
 - Benadert elk kind op een positieve manier
 - Merkt op als een kind bang, boos, blij of verdrietig is en verwoordt de gevoelens van het kind
 - Reageert gepast als kinderen er nood aan hebben, geeft hen elk de nodige aandacht
 - Ziet probleemgedrag (bv. pesten) en conflicten (ruzie maken), en speelt hier gepast op in
- **Competentie:** Zorgt voor de kinderen in functie van hun behoeften
 - Past de verzorging aan de behoeften van het kind aan
 - Ziet wat er gebeurt en speelt erop in
 - Geeft elk kind individuele aandacht
 - Reageert rechtvaardig op conflictsituaties
 - Helpt het kind om voor zichzelf te zorgen
 - Helpt -in samenspraak met de ouders - om de kleuter zindelijk te worden
- **Competentie:** Reflecteert over de werking en draagt bij tot het verbeteren van de kinderopvang
 - Stelt het eigen handelen in vraag
 - Luistert actief
 - Bekijkt een probleem door de bril van de verschillende betrokken personen (bijvoorbeeld het kind, zijn ouders, een collega, ...)
 - Zoekt in overleg met collega's, of de pedagogische ondersteuner naar een gezamenlijke oplossing
 - Verbeterd het eigen handelen
 - Bedenkt samen met collega's verbeterpunten voor de werking

ONDERLIGGENDE KENNIS OM BOVENSTAANDE ACTIVITEITEN CORRECT TE KUNNEN UITVOEREN

- Basiskennis over verschillende opvoedingsvisies
- Basiskennis over vormen van kinderopvang
- Basiskennis van groepsprocessen
- Basiskennis van organisaties waarmee je in de kinderopvang samenwerkt
- Basiskennis van de lokale context waarin kinderen opgroeien
- Basiskennis van het Internationaal Verdrag van de Rechten van het Kind
- Basiskennis van inrichten van stimulerende speelomgeving voor schoolgaande kinderen
- Basiskennis van pedagogie
-
- Kennis van de principes over omgaan met diversiteit in de kinderopvang: verschillende achtergronden, maatschappelijk kwetsbare gezinnen, kinderen met een beperking
- Kennis van deontologisch handelen in de kinderopvang
- Kennis over de basisbehoeften en de algemene ontwikkeling van schoolgaande kinderen
- Kennis over communicatie met ouders in de kinderopvang
- Kennis over welbevinden en betrokkenheid van kinderen

- Kennis van ziektepreventie en gezondheidsbevordering bij kinderen (dieet, culturele achtergrond of opvattingen)
- Kennis van procedures om de veiligheid van de kinderen te garanderen
- Kennis van levensreddend handelen van 0 tot 12 jaar
- Kennis van heffen en tillen van jonge kinderen
- Kennis van ontwikkeling van kinderen uit de basisschool op fysiek, psychisch, sociaal-relacioneel, emotioneel, communicatief, creatief en moreel vlak
- Kennis van observatietechnieken voor de kinderopvang
- Kennis van animatie- en spelvormen met schoolgaande kinderen
- Kennis van de basisinrichting van stimulerende leefomgeving voor schoolgaande kinderen (interessante hoeken, infrastructuur en uitrusting (materialen))
- Kennis van basismethoden voor (zelf-)reflectie
- Kennis van informatiebronnen (sites om spelactiviteiten op te zoeken, bijscholingen...)
- Kennis van taalstimulering en van het omgaan met meertaligheid
- Kennis van Nederlands (Kan zich spontaan uitdrukken. Zij/hij kan een conversatie voeren met de kinderen en kan rapporteren aan anderen. Kan korte verslagen en mededelingen noteren)

Aangewezen methode(s):

Het assessment bestaat uit de combinatie van minstens:

- Directe observatie in een authentieke context
- Criteriumgericht interview waarbij gepeild wordt naar reflectie op het eigen gedrag en correct handelen (pedagogisch, zorg) via bevraging van concrete ervaringen
- Rollenspel
- Een van de volgende methodes: casus, postbakoefening, situationele proef

Een beoordelaar kan maximaal één kandidaat gelijktijdig beoordelen.

Situaties/taken:

- In de directe observatie moeten minstens aan bod komen: geleid spel, vrij spelmoment, eetmoment, samenwerking met collega's, overleg met ouders.
- In de proef komen de drie doelgroepen aan bod (1. kleuters, 2. lagereschoolkinderen van de 1e graad en 2e graad en 3. lagereschoolkinderen van de 3e graad). Ofwel komen de verschillende leeftijden samen aan bod in één groep, ofwel komen de verschillende leeftijden in verschillende groepen aan bod.
- De kleuter(s) komen bij een eetmoment zeker aan bod (meer doelgroepen kunnen aan bod komen maar het moet niet).
- In het rollenspel of de andere methodes (behalve de observatie) komen minstens twee aspecten aan bod:
 - o een briefing waarbij werkzaamheden worden overgedragen
 - o een bespreking van een verontrusting (bv. verontrusting van mishandeling, armoede, kind met specifieke zorgbehoefte...)
 - o een ouder kaart iets aan bij de kinderbegeleider, zowel een praktisch probleem (bv. brooddoos vergeten/kwijt) als een fundamenteeler probleem (bv. kind is heel stil in de kinderopvang, onrechtvaardige behandeling, zorgnood...).
- De proef gaat enkel door op woensdagnamiddag of op een vakantiedag.
- Er zijn steeds minimaal 10 kinderen aanwezig.
- Er is steeds een andere kinderbegeleider (vast personeelslid) aanwezig.

Infrastructuur:

- Spelmateriaal

Tijd:

Maximale tijdsduur: 4 uur voor de observatie en 4 uur voor de andere methodes

5. Algemene richtlijnen voor de Beoordeling

Om het uitwerken van het assessmentinstrument en het eigenlijke assessment kwaliteitsvol (betrouwbaar en valide) te laten verlopen, zorg je ervoor dat:

- Het assessmentinstrument geschikt is voor het beoordelen van de standaard opgenomen competenties.
- In een handleiding voor de assessor informatie is opgenomen over het verloop van het assessment, welke rol de beoordelaar heeft en welke positie hij inneemt (deontologische afspraken), ...
- Elke competentie afdoende wordt getoetst (meermaals, methodenmix,...).
- De beoordeling via een vooraf bepaalde beoordelingsmethodiek verloopt:
 - o Criteria: items waarop zal beoordeeld worden (kennis, uitvoering, afwerking, werkhouding, ...)
 - o Vierpuntschaal: voor de beoordeling wordt er met een 4-puntschaal gewerkt. De betekenis van de puntschaal is de volgende: 0 = het gedrag wordt niet geobserveerd, 1 = het gedrag wordt in beperkte mate geobserveerd (frequentie/kwaliteit), 2 = het gedrag wordt meestal geobserveerd (frequentie/kwaliteit), 3 = het gedrag wordt altijd geobserveerd (zowel frequentie als kwaliteit). De puntenscore is gebaseerd op de neergeschreven observaties (zowel de hiaten als de extra's). Indien er groot gevaar voor de veiligheid ontstaat of mogelijks zware beschadiging van de machines/materiaal, kan de proef voortijdig worden stopgezet en is het resultaat negatief.
 - o Verbetersleutel: de elementen die aan bod moeten komen bij de uitvoering het assessment (bv. handelingen die observeerbaar moeten gesteld worden, welke elementen in het antwoord zeker aanwezig moeten zijn...) en de te behalen score per onderdeel
 - o Cesuur: een grens waarop een kandidaat al dat niet geslaagd is
- Er een beoordelingsformulier beschikbaar is voor de assessoren met criteria en de scoringsrubrieken.
- Het assessment (procedure, methode, criteria) voor alle kandidaten op dezelfde manier verloopt.